

درآمدی بر مدیریت جهانگردی

اهمیت مطالعات سیاست گذاری جهانگردی

روش های مطالعه سیاست عمومی

جهانگردی بزرگ ترین و پررونق ترین صنعت جهان است. انتظار می رود که در قرن بیست و یکم نیز

این صنعت پیشتاز بوده، سیر صعودی آن ادامه یابد. جهان گردی یک قدرت اقتصادی، اجتماعی و

زیست محیطی بزرگ و البته پدیده ای بسیار سیاسی است (ریشتر: 1989 - ۲ Richter) بنابر

عقیده پک Peck - ، و لپی - Lepie ۱۹۸۹: ۲۱۶، طبیعت جهانگردی در هر جامعه ای، متأثر از

عوامل پیچیده و درهم بافته سیاسی و اقتصادی و همچنین ویژگی های جغرافیائی است که دیگران را

مجذوب خود می کند. مزایا و منابع اقتصادی حاصل از جهانگردی، جلوه های جغرافیائی و

ویژگی های مفرح آن (ریان Ryan - را ملاحظه کنید)، بسیار جالب توجه است و بیشتر مطالعات و

تحقیقات انجام شده به این موارد پرداخته اند. اما در زمینه سیاست جهانگردی و به ویژه فرآیند

سیاست گذاری، کار چندانی نشده است. در واقع مفهوم "سیاست عمومی" و اهمیت آن به طور کامل

شناخته و درک نشده است (ریشتر ۱۹۸۹: ۲). بنابراین، در این زمینه باید مطالعات بیشتری صورت

بگیرد.

یکی از اساسی ترین فعالیت دولت ها، طراحی و تدوین سیاست های عمومی (کلان) است. در

کشورهای صنعتی و همچنین در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، به هنگام طراحی و تدوین

برنامه ها و سیاست های کلان کشور به جهانگردی به عنوان ابزاری مؤثر در ادامه روند توسعه، توجه

خاصی مبذول می شود .

در عین حال، روز به روز بر تعداد کارشناسان و صاحب نظرانی که اثر بخشی مشارکت و دخالت

دولت در صنعت جهانگردی و کارآئی سیاست های دولت در این صنعت را مورد تردید قرار

می دهند، افزوده می شود؛ نکته ً مهمی که دید نویسندگان پوشیده نمانده است .

مطالعات و تحقیقاتی که در مورد سیاست های عمومی انجام می شوند، نباید تنها به توصیف

فعالیت های دولت ها و حکومت ها بسنده کنند. از آن جا که سیاست های عمومی به ویژه سیاست های

جهانگردی، عرصه ای جدید در تحقیقات علمی هستند، هنوز روش واحد و استاندارد برای مطالعه

آنها طراحی نشده است .

به راستی چرا باید در زمینه ً سیاست عمومی، مطالعات و تحقیقات بیشتری انجام شود؟ دای معتقد

است که سیاست عمومی را باید به سه دلیل مورد توجه و بررسی قرار داد :

-دلیل صرفاً علمی که توسط آن می توانیم علل اتخاذ پاره ای از تصمیم های مربوط به سیاست های

خاص را کشف نموده، جامعه و محیط خود را بهتر بشناسیم. در این صورت، سیاست عمومی را یا باید

به عنوان متغیری مستقل یا به عنوان متغیری وابسته در نظر بگیریم. اگر سیاست عمومی را متغیری وابسته

فرض کنیم، کانون تحقیق عبارت است از بررسی این که: کدام ویژگی های بارز سیاسی، اقتصادی و

اجتماعی (ویژگی های محیطی)، محتوای سیاست ها را شکل می دهند .

(دای ۴:۱۹۹۲). اگر به سیاست عمومی به عنوان متغیری مستقل بنگریم، پس مسئله ً اصلی تحقیق

عبارت است از بررسی این که: سیاست های عمومی (کلان)، چه اثری (آثاری) بر جامعه (محیط) و بر

نظام سیاسی دارد .

-دلیل حرفه‌ای که به وسیله آن می‌توان انگیزه‌ها و پیامدهای سیاست‌های اتخاذ شده را شناسائی

کرده، درک نمود. در این راستا می‌توانیم از علوم اجتماعی برای حل مشکلات خود بهره گیریم .

-دلیل سیاسی که به وسیله آن می‌توان بررسی نمود که آیا مردم حاضر هستند برای حصول به

آرمان‌های "Goals- صحیح" را تعریف نموده، مشخص کرد که چه کسانی "صحیح" را تعیین

می‌کنند .

در این مبحث بر آن هستیم که دانشجویان را به انجام تحقیقات و مطالعات در مورد "سیاست عمومی"

تصمیم‌ها و اعمال اتخاذ شده از سوی دولت را شناخته، بهتر درک کنند. سیاست عمومی نمی‌تواند از

فرآیندهای سیاسی مستقل باشد. به علاوه، سیاستگذاری فعالیتی خنثی از نظر ارزشی نیست، زیرا

دیدگاه هر یک از ما نسبت به دنیای اطراف خود متفاوت است .

این دیدگاه خاص ما، بر اعمال و رفتارهای ما و بنابراین بر روشی که تحقیقی را انجام می‌دهیم، اثر

می‌گذارد، اما نباید فراموش کرد که دیدگاه و باورهای ما و نتایج و یافته‌های تحقیقات و مطالعات ما

در زمینه سیاست‌های عمومی در عمل اهمیتی ندارند، زیرا سیاستمداران، دیوان‌سالاران -

Bureacrats، و گروه‌های ذینفع، نتایج تحقیق‌های ما را بر اساس تفسیرها و تعبیر خود از روش و

یافته‌های تحقیق، تغییر می‌دهند .

با مطالعه سیاست‌های عمومی (کلان)، می‌توانیم بسیاری از موضوعات مهم را مورد بررسی و تجزیه

و تحلیل قرار دهیم؛ موضوعاتی که مورد علاقه و مورد توجه بسیاری از گروه‌ها و افراد می‌باشد؛ از

بخش جهانگردی و سازمان‌ها و دانشجویان جهانگردی گرفته تا آن دسته از پژوهش‌گرانی که در زمینه‌های مربوط و حتی به ظاهر غیر مربوط با جهانگردی تحقیق و مطالعه می‌کنند (اقتصاد، جغرافیا،

تاریخ، جامعه‌شناسی). از جمله این موضوعات مهم، عبارتند از :

-طبیعت سیاسی فرآیند سیاستگذاری جهانگردی

-مشارکت مردم در برنامه‌ریزی و سیاستگذاری جهانگردی

-منابع قدرت در سیاستگذاری جهانگردی

-شیوه و نوع انتخاب مدیران دولتی در محیط‌های سیاسی

-اثر بخشی سیاست‌های جهانگردی

ما قصد داریم سطح دانش سیاستگذاری جهانگردی را با بهره‌گیری از روش‌های زیر ارتقاء دهیم - :

بحث در مورد انواع مطالعات سیاست‌های عمومی و مزایای آنها برای صنعت جهانگردی .

-شرح و معرفی موضوع‌های مهم در سیاست‌های جهانگردی .

-معرفی الگوئی برای مطالعه سیاست‌های جهانگردی

سیاست عمومی چیست؟

سیاستگذاری عمومی، بدون تردید فعالیتی سیاسی است. سیاست عمومی تحت تأثیر عوامل اقتصادی،

اجتماعی و فرهنگی جامعه و همچنین تحت تأثیر ساختارهای رسمی حکومتی و دیگر ویژگی‌ها و

عوامل نظام سیاسی قرار دارد (سلف Self - ، در سال ۱۹۸۵ را ملاحظه می‌کنید). فرآیند

سیاستگذاری بر محیط اطراف خود (عوامل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی) تأثیر می‌گذارد و از آن متأثر

می شود (برت Barrett -) و (فوج Fudge -) هر دو در سال ۱۹۸۱. در واقع سیاست‌ها؛ محصول محیط سیاسی، ارزش‌ها و ایدئولوژی، قدرت، اصول نهادینه شده و فرآیندهای تصمیم‌گیری هستند (سایمون Simeon - در سال ۱۹۷۶).

هنوز تعریف جامع و همه‌پسندی از "سیاست عمومی" ارائه نشده است. همچنین مشخص نیست که چگونه باید آن را تبیین نمود. علت آن است که نیروها و عوامل تأثیرگذار و تأثیرپذیر بسیاری در فرآیند سیاستگذاری دخیل هستند؛ مثلاً: افراد مؤثر و مهم، نهادها، قوانین، ادراکات و برداشت‌ها، نظرات، انتخاب‌ها و قدرت (هم وهیل ۱۹۸۴؛ پل Pal - ، در سال ۱۹۹۲). تعاریف بسیاری از سیاست عمومی ارائه شده است جدول (تعاریف ارائه شده برای سیاست عمومی) .

نویسندگانی چون جنگینز (۱۹۷۸)، اندرسون Anderson - ، در سال ۱۹۸۴ و دای ۱۹۹۲، تعدادی از این تعاریف‌ها را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده‌اند. در تمام این تعاریف، یک عنصر مشترک دیده می‌شود و آن عنصر مشترک این است که "سیاست عمومی توسط حکومت یا دولتمردان تهیه و تدوین می‌گردد. این سیاست با توجه به منبع آن، نه اثر آن بر مردم، عمومی نامیده می‌شود" (پل - ۱۹۹۲:۳)

جدول تعاریف ارائه شده برای سیاست عمومی

"مجموعه‌ای از تصمیم‌های مرتبط که توسط عوامل سیاسی (Political actor or group of

actors) اتخاذ می‌شود. این تصمیم‌ها در مورد مسائلی نظیر انتخاب آرمان‌ها و ابزار (های) مناسب

برای حصول آنها است. این آرمان‌ها نباید خارج از توان عوامل سیاسی باشد (رابرتس - Roberts -

در ۱۵۳-۱۵۲:۱۹۷۱، جنکینز ۱۵:۱۹۷۸).

”رابطه دولت یا یک مجموعه دولتی با محیط خود“ (آیستون Eyestone - در ۱۸:۱۹۷۱،

اندرسون ۲:۱۹۸۴).

”سیاست‌هایی که توسط مجموعه‌ها و مقامات دولتی تدوین می‌شوند“ (اندرسون ۳:۱۹۸۴).

”هر آنچه حکومت‌ها انتخاب می‌کنند که انجام دهند یا ندهند“ (دای ۱۹۹۲؛ ۱۹۷۸).

”تمام اقدامات و فعالیت‌های انتخاب شده از سوی حکومت‌ها به منظور حل مشکل یا مشکلاتی

خاص“ (پل ۲:۱۹۹۲).

.....

سیاست عمومی این گونه تعریف می‌شود: هر آنچه حکومت‌ها انتخاب می‌کنند که انجام دهند یا

ندهند. (دای ۲:۱۹۹۲)

شرط عمومی تلقی شدن هر سیاستی آن است که توسط دولت و دستگاه‌های دولتی تدوین شده باشد

یا حداقل توسط دولت و دستگاه‌های دولتی کنترل یا تأیید شده باشد.

این مطلب در واقع به ما هشدار می‌دهد که ”سیاست یا سیاست‌هایی وجود دارد که ممکن است توسط

دولت و دستگاه‌های دولتی طراحی و تدوین یا کنترل و تأیید نشده باشد " (هاگ‌وود و گان ۱۹۸۴:۲۳). گروه‌های فشار **Pressure groups** - ، رهبران جوامع محلی **Community** -
leaders، دیوان‌سالاران و دیگر افراد و گروه‌هایی که در راستای قواعد تعیین شده توسط دولت یا خارج از چارچوب این قواعد فعالیت می‌کنند، به شیوه‌های مختلف بر سیاست‌های عمومی تأثیر گذاشته و موجب تغییر آنها می‌شوند. کانینگهام **Cunningham** - ، معتقد بود که "سیاست شبیه یک فیل است - وقتی آن را می‌بینید، می‌شناسید اما به آسانی نمی‌توانید آن را تعریف کنید." عقیدهٔ کانینگهام در نوع خود جالب توجه است، زیرا تلویحاً دال بر آن است که مطالعات مربوط به سیاست‌ها را می‌توان به طرق مختلف انجام داد.

نقش اصول نهادینه شده Institutional arrangements - در سیاستگذاری

جهانگردی

اصول نهادینه شده دولت

نقش اصول نهادینه شده در جهانگردی

اجزاء اصول نهادینه شده

دولت و اصول نهادینه شده

درک سیاست‌های عمومی جهانگردی مستلزم شناخت و درک اصول نهادینه شده‌ای است که بر

اساس آنها سیاست‌های جهانگردی طراحی و تدوین می‌شوند. چنین توافقی در کشورهای مختلف

و حتی در بخش‌های سیاسی یک کشور متفاوت می‌باشند. این تفاوت‌ها بر این موارد تأثیر

می‌گذارند :

- شیوه ابراز اختلاف نظرهای سیاسی؛

- راهبردهای مورد استفاده افراد و گروه‌ها در تأثیرگذاری بر فرآیند سیاستگذاری؛

- میزان اهتمام سیاستگذاران به مسائل اقتصادی و اجتماعی (بروکس ۱۹۹۳:۷۹) .

اصول نهادینه شده، از جمله عوامل مؤثر بر فرآیند سیاستگذاری جهانگردی محسوب می‌شوند. این

اصول مانند یک صافی عمل کرده و نقش نیروهای متعارض اقتصادی و اجتماعی را در جامعه آشکار

می‌سازند. الگوهای نهادینه شده، این تعارض را با ارائه مجموعه‌ای از رویه‌ها و قوانین حل می‌کنند.

این رویه‌ها و قوانین سه موضوع را مشخص می‌سازند :

- سیاست‌های عمومی، چگونه و توسط چه مرجعی تدوین می‌شوند؛

- چه فرد یا افرادی قدرت و اختیار دارند که تصمیم‌های خاصی را اتخاذ کرده و اقدامات ویژه‌ای را

انجام دهند؛

- تصمیم‌ها و سیاست‌های اتخاذ شده چگونه اجراء می‌شوند. این الگوها همچنین مشخص می‌سازند

که چگونه اصول نهادینه شده و روابطی که نظام دولتی بر آنها استوار می‌باشد، مطابق با الگوهای

وسیع‌تر اقتصادی و اجتماعی تعدیل می‌شوند (بروکس ۱۹۹۳). از آنجا که مدت زمان زیادی نیست

که اهمیت جهانگردی از بعد اقتصادی و اجتماعی افزایش یافته است، نباید تعجب نمود که چرا

جهانگردی به تازگی به عنوان مقوله‌ای مهم در اولویت‌های سیاستگذاری بسیاری از کشورها مورد

توجه قرار گرفته است.

اصول نهادینه شده بر امور زیر نیز تأثیر می‌گذارد :

- فرآیند طراحی دستور کار تعیین سیاست‌های جهانگردی

- روش تعریف مشکلات جهانگردی؛

- شیوهٔ مطالعه و بررسی راه‌حل‌های مختلف؛

- روش انتخاب راه‌حل‌ها

- تصمیم‌های اتخاذ شده و اقدامات مورد نظر

اصول نهادینه شدهٔ دولت

مشارکت دولت‌های مدرن؛ در قالب شکل‌ها، نقش‌ها و مسئولیت‌های متعددی متبلور می‌شوند.

گسترهٔ مشارکت دولت در امور جهانگردی، بر اساس شرایط و موقعیت خاص هر کشور (نظام

سیاسی، اقتصادی، حقوقی، توسعهٔ اقتصادی اجتماعی، میزان توسعهٔ صنعت جهانگردی) متفاوت

است (اتحادیهٔ بین‌المللی سازمان‌های دولتی جهانگردی - Internationa Union of

Official Tourism، در سال ۱۹۷۴:۶۷)، در واقع اتحادیهٔ بین‌المللی سازمان‌های دولتی

جهانگردی معتقد است که به دلیل اهمیت صنعت جهانگردی و به منظور تقویت و توسعهٔ این

بخش: دولت باید منحصراً سیاست‌های جهانگردی را طراحی و تدوین نموده و به این وسیله

چارچوبی مناسب برای پیشبرد (ترویج) و توسعهٔ جهانگردی (با کمک سایر بخش‌های مرتبط)

پیشنهاد و ارائه کند. (اتحادیهٔ بین‌المللی سازمان‌های دولتی جهانگردی ۱۹۷۴:۷۱)

جهانگردی در تمام نظام‌های سیاسی مورد توجه قرار گرفته است. از کشورهای توسعه یافته نظیر

کانادا و آمریکا گرفته تا کشورهای در حال توسعه نظیر کوبا و سری‌لانکا (هریسون ۱۹۹۲). توسعهٔ

جهانگردی در سطح منطقه‌ای (اگر نگوئیم در سطح ملی) به‌عنوان یک استراتژی مناسب برای

توسعهٔ اقتصادی، مورد توجه بسیار قرار گرفته است .

دولت، عرصهٔ تقابل ارزش‌ها و منافع Interests - ، است. بنابراین، شناسایی و درک این نکته

که کدام ارزش‌ها و منافع بر تصمیم‌ها و اقدامات سیاسی تأثیرگذار بوده و نتیجهٔ این گونه تصمیم‌ها،

سیاست‌ها و اقدامات چه خواهد بود، نیازمند انجام مطالعات و تحقیقات گسترده است. عده‌ای معتقد

هستند که دولت، نهادی با ثبات Consistent - ، منسجم Coherent - ، و همسان -

Cohesive، است که در جهت تأمین منافع فردی مشترک یا در راستای منافع همگان تصمیم‌گیری

نموده و اقدام می‌کند، اما مارش Marsh - ، در سال ۱۹۸۳ این نظر را رد می‌کند. وی می‌گوید

”شواهد تجربی نشان می‌دهد که دولت نهادی همسان نیست بلکه تفاوت‌های کم و بیش مهمی درون

قوه مجریه و میان دستگاه‌های اجرائی وجود دارد“ (مارش ۱۲: ۱۹۸۳) .

درک اصول نهادینه شده و شناخت نقش و اهمیت دولت در توسعه جهانگردی، حائز اهمیت است.

اما متأسفانه نقش دولت در جهانگردی غالباً مورد غفلت قرار گرفته شده است. اگر چه مطالعات و

تحقیقات جدیدی (برمهم Bramham - در سال ۱۹۸۹؛ اوری Urry - در سال ۱۹۹۰؛ بریتون -

Britton در سال ۱۹۹۱؛ روشه Roche - در سال ۱۹۹۲؛ هال در سال ۱۹۹۴) با تأکید بر نقش

دولت آغاز گردیده است، اما تعداد این مطالعات محدود بوده (ویلیامز و شاو ۱۹۸۸؛ ریشر ۱۹۸۹؛

هال ۱۹۹۱؛ پیرس ۱۹۹۲) و این تحقیقات و مطالعات عموماً بر نقش سازمان‌های دولتی و روابط میان

این سازمان‌ها متمرکز شده‌اند. در واقع بیشتر تحقیقات و مطالعات انجام شده بیشتر از مقوله تجزیه و

تحلیل برای سیاست‌ها بوده‌اند تا تجزیه و تحلیل خود سیاست‌ها (اجل Edgell - در سال ۱۹۹۰). در

این تحقیقات تنها به آنچه که دولت‌ها در مورد جهانگردی انجام می‌دهند توجه می‌شود، در حالی که

باید بررسی و مطالعه شود که در زمینه جهانگردی تاکنون چه شده است و چرا.

نقش اصول نهادینه شده در جهانگردی

از جمله ابعاد سیاست‌گذاری جهانگردی، اصول نهادینه شده هستند که باید توجه بیشتری به آنها مبذول

نمود .

اُریوردن O'Riordan - ، در سال ۱۹۷۱ معتقد بود که :

از جمله اساسی ترین نیازهای تحقیق در زمینهٔ مدیریت، مدیریت جهانگردی، نیاز به تجزیه و تحلیل فرآیند تکوین اصول نهادینه شده و نحوهٔ تکامل و توسعهٔ آنها در پاسخ به نیازهای در حال تغییر و تنش‌های داخلی و خارجی موجود می‌باشد. بر اساس شواهد و اسناد موجود که البته هر روز بر تعداد آنها نیز افزوده می‌شود؛ شکل، ساختار و راهبردهای عملیاتی که اصول مدیریت جهانگردی بر اساس آنها تدوین شده و تکامل می‌یابند، تأثیری به‌سزا بر فرآیند اجراء سیاست‌های اصلی (هم از وسعت حیطةٔ انتخاب و هم از جهت نوع تصمیم‌های مربوط به نیروی انسانی) می‌گذارند.

”سیاست‌گذاری، فرآیند پیچیده‌ای است که بر اساس یک الگوی نهادینه شده هدایت و کنترل می‌شود“ (بروکس ۱۹۹۳:۷۹). اصول نهادینه شده، از جمله مسائلی هستند که نیازمند مطالعه و مذاقهٔ بیشتری می‌باشند“ (میچل ۱۹۸۹:۲۴۳).

”اما چندی نمی‌گذرد که این اصول نهادینه شده (یا اصول نهادینه شده مورد توافق)، محدودیت‌هایی را فراروی سیاست‌گذاران قرار داده و به جای عرضه و پیشنهاد راه‌حل‌های مؤثر و مفید، با پیچیده‌تر

کردن راه‌حل‌های موجود، عواقب نامطلوبی را به بار می‌آورند (سایمون ۱۹۷۶:۵۷۴). با افزایش محدودیت‌ها؛ میزان مخالفت‌ها، مذاکرات و تبادل نظرها نیز افزایش می‌یابد. در بلندمدت، این اصول نهادینه شده ممکن است خود به مثابهٔ سیاست تلقی شده و مورد استفاده قرار گیرند. از آنجا که این نوع سیاست‌ها در فرآیند تصمیم‌گیری مورد توجه قرار می‌گیرند و با توجه به ضرورت مشورت با گروه‌های خاص و پیروی از رویه‌های خاص؛ احتمال انتخاب پاره‌ای از تصمیم‌ها افزایش و احتمال

انتخاب سایر تصمیم‌ها کاهش می‌یابد (سایمون ۱۹۷۶:۵۷۵). ممکن است به بهانهٔ افزایش مشارکت و فعالیت دولت و همچنین افزایش نفوذ آن، ایجاد وزارتخانه‌ها و دوایر جدید دولتی از اولویت بالایی در دستور کار سیاسی برخوردار گردد .

حکومت‌ها، با ایجاد وزارتخانه‌ها و دوایر جدید دولتی و بخش‌ها و مجموعه‌های مشاوره‌ای جدید در پیکرهٔ نظام اجرائی، تلاش می‌کنند به همه ثابت کنند که در مورد مشکلی خاص کار مثبتی انجام می‌دهند. به‌علاوه از آنجا که نظام دیوان‌سالار حاکم بر دستگاه‌های دولتی از حیث برخورد با مشکل و انجام اقدامات عملی در این رابطه بسیار محتاط و محافظه‌کار است ... طراحی مجدد ساختار نظام اداری و تهیه و تنظیم و وضع قوانین جدید، همواره بیانگر فشار مردم بر دولت برای انجام اقدام یا اقداماتی و اعمال تغییراتی متناسب برای حل یک مشکل خاص می‌باشد. (مرسر Mercer - ، در سال ۱۹۷۹:۱۰۷) .

علیرغم اهمیت و نقش مؤثر اصول و فرآیندهای نهادینه شدهٔ سیاست‌گذاری در روش‌شناسی تحقیقات و مطالعات مربوط به سیاست‌های عمومی، به آنها توجه کافی مبذول نمی‌شود و بنابر این فرآیند سیاست‌گذاری و نقش دولت در این زمینه به خوبی شناخته نشده و درک نمی‌گردد (مارچ - Olsen، آلسن - Olsen ، ۱۹۸۹، پل ۱۰۰-۹۹:۱۹۹۲) .

در واقع می‌توان گفت که تحقیقات و مطالعات مربوط به سیاست‌های عمومی و فرآیند سیاست‌گذاری تحت تأثیر نگرش‌ها و دیدگاه‌های غیر نهادی Noninstitutional approaches -، قرار می‌گیرند. پنج مشخصهٔ بارز این دیدگاه‌ها و نگرش‌های غیر نهادی عبارت است :

- زمینه یا بافت گرائی Contextualism - بر اساس این نگرش، ساختار و فرآیند سیاستگذاری،

تابع بافت (یا شرایط محیطی) است. هر یک از تحلیل گران و صاحب نظران، دیدگاهی خاص خود در

مورد بافت اجتماع دارند. به عنوان مثال، نئومارکسیست ها معتقد هستند که ساختار طبقاتی Class -

structure، بافت اصلی اجتماع را تشکیل می دهد. بافت گرایان معتقدند که نیروهای اجتماعی -

Societal forces، بر سیاست ها تأثیر می گذارند، اما تأثیر سیاست ها بر اجتماع و نیروهای اجتماعی

ناچیز است .

- کاهش گرائی Reductionism - ، کاهش گرایان معتقدند که نیروهای خرد -

Microforces، اجتماعی بر نظام اجتماعی تأثیر می گذارند .

- مطلوبیت گرائی Utilitarianism - ، مطلوبیت گرایان معتقدند که انسان ها، عقلانی و سنجیده

عمل می کنند. آنها با توجه به ترجیحات و منافع خود تصمیم گیری نموده و اقدام می کنند .

- ابزار گرائی Instrumentalism - ، ابزار گرایان معتقدند که آیین ها Rituals - و نمادها تأثیر

چندانی در سیاست ها و فرآیند سیاست گذاری نداشته و اقدامات سیاسی Political actions - ، را

به عنوان اقداماتی راهبردی Strategic actions - ، به شمار می آورند .

- کارکرد گرائی Functionalism - ، کارکرد گرایان معتقد هستند که در هر نظام سیاسی

الگوهای تعاملی

Patterns of interaction -، خاصی وجود دارد که نیازهای آن نظام را مرتفع می سازد .

در مقابل این نگرش های غیرنهادی، آن دسته از صاحب نظران و تحلیل گرانی که بر نقش اصول

نهادینه شده در فرآیند تدوین سیاست‌های عمومی (کلان) تأکید می‌کنند، معتقدند که مشخصه‌ها و ویژگی‌های بارز فرآیند سیاست‌گذاری و عوامل سیاسی آنقدر زیاد است که نمی‌توان نقش آنها را کمتر از عوامل اقتصادی یا دیگر نیروها و عوامل دانست (پل ۱۹۹۲). مطالعه و تحقیق در مورد اصول نهادینه شده، بسیار دشوار است، زیرا تعریف‌ها و تجزیه و تحلیل‌های مختلف و متعددی از این گونه اصول ارائه شده است. به عنوان مثال، ۱۹۹۰:۲ کلمن Coleman - ، و اسکاگستاد Skogstad - ، معتقدند که "ترجیحات و ارزش‌های عوامل سیاسی، متأثر از جایگاه و موقعیت آنها در سیاست‌های نهادینه شده نیز تحت تأثیر موقعیت عوامل و کارگزاران سیاسی در ساختار نظام سیاسی، خلق شده یا منسوخ می‌شوند". این دیدگاه، بر قوانین، رویه‌ها و روش‌های استاندارد حاکم بر روابط میان افراد در یک نظام سیاسی و اقتصادی متمرکز می‌باشد نمودار (فرآیند سیاست‌گذاری) ملاحظه کنید. همچنین باید توجه داشت که فرآیندها و الگوهای نهادینه شده میان عرصه‌های مختلف سیاست‌های عمومی و داخل آنها متفاوت می‌باشند. (هاوکر Hawker - در سال ۱۹۷۹) را ملاحظه کنید .

(پل ۱۹۹۲) مفهوم جامعهٔ دولت - شهر State-Civil society - ، را بر اساس سه عنصر

پیونددهنده Tiers - ، پیشنهاد می‌کند. این سه عنصر عبارتند از :

- سنت‌های دولتی State traditions - ، (سطح کلان)

- بخش‌های سیاست‌گذار Policy sectors - ، (سطح میانی)

- شبکه‌های سیاست‌گذار policy networks - ، (سطح خرد) .

سنت‌های دولتی عبارت است از مجموعه قوانین و مقررات حاکم در کلیهٔ نهادهای دولتی که

به نحوی بر فرآیند سیاستگذاری کلان اثر می گذارند. تجزیه و تحلیل بخش های سیاستگذار تا حدودی دشوار است، زیرا تعیین مرز میان بخش های مختلف، دردسر آفرین و دشوار است. به هنگام بررسی و مطالعه شبکه های سیاستگذار نیز باید روابط میان دولتمردان دستگاه های دولتی با متولیان امور اجتماعی را مشخص ساخت.